

Педагогічна освіта

УДК 37.01.11

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.17676067>

Педагогічні підходи до формування міжособистісних навичок у професійній освіті

Стахурська Ірина Олегівна

Кандидат біологічних наук, асистент кафедри мікробіології, вірусології та імунології,

Тернопільський національний медичний університет ім. І. Я.

Горбачевського МОЗ України, Тернопіль, Україна,

<https://orcid.org/0000-0001-8639-4263>

Мудрик Уляна Михайлівна

Кандидат медичних наук, доцент, доцент кафедри дитячих хвороб з дитячою хірургією,

Тернопільський національний медичний університет імені І. Я.

Горбачевського МОЗ України, Тернопіль, Україна,

<https://orcid.org/0000-0001-8078-0462>

Мазур Людмила Петрівна

Кандидат медичних наук, доцент, доцент кафедри вищої медсестринської освіти, догляду за хворими та клінічної імунології,

Тернопільський національний медичний університет імені І. Я.

Горбачевського МОЗ України, Тернопіль, Україна,

<https://orcid.org/0000-0001-8586-7516>

Творко Вадим Михайлович

Кандидат медичних наук, доцент, доцент кафедри терапії та сімейної
медицини,

Тернопільський національний медичний університет імені І. Я.

Горбачевського МОЗ України, Тернопіль, Україна,

<https://orcid.org/0000-0003-3372-7217>

Медвідь Ігор Ігорович

Кандидат медичних наук, доцент, доцент кафедри мікробіології,
вірусології та імунології,

Тернопільський національний медичний університет ім. І. Я.

Горбачевського МОЗ України, Тернопіль, Україна,

<https://orcid.org/0000-0003-4703-4438>

Прийнято: 07.11.2025 | Опубліковано: 21.11.2025

***Анотація: Мета.** Міжособистісні навички є важливою складовою професіоналізму медичних працівників і грають критичну роль у забезпеченні ефективної медичної практики. Ці навички включають комунікацію, емпатію, емоційну стійкість, здатність до конструктивного вирішення конфліктів, а також ефективну співпрацю в межах медичних команд. У медичній сфері високий рівень міжособистісних навичок необхідний не лише для правильного діагностування і лікування пацієнтів, але й для збереження психологічного здоров'я самих працівників, зниження рівня стресу та запобігання вигоранню. У статті розглядаються педагогічні підходи до формування міжособистісних навичок у медичних працівників у процесі професійної освіти. **Мета** дослідження полягає в аналізі сучасних методик та технологій, що сприяють розвитку таких навичок, як комунікація, емоційна стійкість, управління конфліктами та*

командна робота серед лікарів, медсестер та інших медичних спеціалістів. Методологія включає аналіз наукових досліджень, оцінку педагогічних технологій, таких як інтерактивні тренінги, рольові ігри, симуляції та віртуальні платформи. **Результати.** Виявлено, що інтерактивні методи навчання, зокрема симуляції, рольові ігри та міжпрофесійне навчання, є найбільш ефективними для розвитку міжособистісних навичок у медичних працівників. Дослідження показали, що використання новітніх технологій, таких як віртуальні симуляції та онлайн-платформи, може значно покращити комунікаційні та емоційні навички медичних працівників, забезпечуючи їх розвиток у реалістичних умовах без ризику для пацієнтів. Оцінено вплив таких підходів на підвищення професіоналізму, зменшення медичних помилок та запобігання емоційному вигоранню серед медичних працівників. **Висновки.** свідчать про необхідність інтеграції міжособистісних навичок у медичну освіту на всіх етапах професійної діяльності, що сприятиме покращенню якості медичних послуг та гармонійній взаємодії в медичних командах.

Ключові слова: міжособистісні навички, медична освіта, комунікація, емоційна стійкість, віртуальні симуляції, інтерактивні методи.

Pedagogical approaches to the formation of interpersonal skills in vocational education

Stakhurska Iryna Olehivna

Candidate of Biological Sciences, Assistant Professor, Department of Microbiology, Virology and Immunology, I. Horbachevsky Ternopil National Medical University, Ministry of Health of Ukraine, Ternopil, Ukraine,
<https://orcid.org/0000-0001-8639-4263>

Mudryk Uliana Mykhailivna

Candidate of Medical Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Children's Diseases and Pediatric Surgery, I. Horbachevsky Ternopil National Medical University, Ministry of Health of Ukraine, Ternopil, Ukraine, <https://orcid.org/0000-0001-8078-0462>

Mazur Lyudmyla Petrivna

Candidate of Medical Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Higher Nursing Education, Patients' Care and Clinical Immunology, , I. Horbachevsky Ternopil National Medical University, Ministry of Health of Ukraine, Ternopil, Ukraine, <https://orcid.org/0000-0001-8586-7516>

Tvorko Vadym Mykhailovych

Candidate of Medical Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Therapy and Family Medicine, I. Horbachevsky Ternopil National Medical University, Ministry of Health of Ukraine, Ternopil, Ukraine, <https://orcid.org/0000-0003-3372-7217>

Medvid Igor Igorovych

Candidate of Medical Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Microbiology, Virology and Immunology, I. Horbachevsky Ternopil National Medical University, Ministry of Health of Ukraine, Ternopil, Ukraine, <https://orcid.org/0000-0003-4703-4438>

Abstract: Objective. *Interpersonal skills are an important component of medical professionals' expertise and play a critical role in ensuring effective medical practice. These skills include communication, empathy, emotional stability, the ability to resolve*

*conflicts constructively, and effective collaboration within medical teams. In the medical field, a high level of interpersonal skills is necessary not only for the correct diagnosis and treatment of patients, but also for maintaining the psychological health of the workers themselves, reducing stress levels, and preventing burnout. The article discusses pedagogical approaches to the formation of interpersonal skills in medical workers in the process of professional education. **The aim of the study** is to analyse modern methods and technologies that contribute to the development of skills such as communication, emotional stability, conflict management, and teamwork among doctors, nurses, and other medical professionals. The methodology includes an analysis of scientific research and an evaluation of pedagogical technologies such as interactive training, role-playing games, simulations, and virtual platforms. **Results.** Interactive teaching methods, such as simulations, role-playing games, and interprofessional learning, have been found to be most effective for developing interpersonal skills in healthcare professionals. Studies have shown that the use of new technologies, such as virtual simulations and online platforms, can significantly improve the communication and emotional skills of healthcare professionals, ensuring their development in realistic conditions without risk to patients. The impact of such approaches on increasing professionalism, reducing medical errors, and preventing emotional burnout among healthcare professionals has been assessed. **Conclusions** indicate the need to integrate interpersonal skills into medical education at all stages of professional activity, which will contribute to improving the quality of medical services and harmonious interaction within medical teams.*

Keywords: *interpersonal skills, medical education, communication, emotional stability, virtual simulations, interactive methods.*

Постановка проблеми. У сучасних умовах медичної практики міжособистісні навички стають одним з найважливіших компонентів професіоналізму медичних працівників [1]. Медицина, як складна та

високотехнологічна сфера, вимагає не тільки глибоких знань та навичок, але й здатності ефективно взаємодіяти з пацієнтами, колегами та іншими учасниками медичної команди [2, 3]. Ці навички охоплюють широкий спектр умінь, зокрема, комунікацію, емоційну стійкість, співпрацю, управління конфліктами, що є критично важливими для успішної реалізації лікувальних та доглядових процесів. У цьому контексті формування міжособистісних навичок у медичних працівників виявляється одним з ключових завдань медичної освіти [4].

Медичні працівники постійно взаємодіють із людьми, що переживають фізичні, емоційні та психологічні труднощі. Здатність правильно вислухати пацієнта, адекватно реагувати на емоційні стани, працювати в умовах стресу, вести конструктивні переговори і вирішувати конфлікти є необхідними умовами для ефективної медичної практики [5]. Тому формування міжособистісних навичок не лише покращує якість медичних послуг, але й сприяє створенню сприятливої атмосфери в колективі та забезпеченню гармонійної взаємодії між усіма учасниками медичного процесу.

Зважаючи на важливість міжособистісних навичок у медичній практиці, питання їх формування стає надзвичайно актуальним для медичної освіти. Проблема полягає в тому, що традиційні методи навчання медичних спеціалістів часто зосереджуються виключно на технічних і теоретичних аспектах професії, залишаючи міжособистісні навички на другому плані [6, 7]. Сучасні підходи до медичної освіти вимагають переосмислення навчальних програм і впровадження інтерактивних методів навчання, які сприятимуть розвитку не лише професійних, але й особистісних якостей медичних працівників [8]. Проблема формування міжособистісних навичок у медичних працівників потребує детального дослідження з метою розробки ефективних педагогічних технологій та методик, що сприятимуть розвитку цих навичок у процесі навчання майбутніх медичних спеціалістів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. John S Makary (2024) досліджував важливість професіоналізму та міжособистісних навичок у медичній практиці [9]. Автор аналізував, як дотримання етичних стандартів, комунікація, емпатія та ефективна командна робота впливають на ключові аспекти медичної практики, зокрема на задоволення пацієнтів, дотримання лікування, зменшення медичних помилок і, що не менш важливо, на благополуччя самих лікарів. Виявлено, що високий рівень професіоналізму та розвиток міжособистісних навичок призводять до поліпшення взаємодії з пацієнтами, що в свою чергу сприяє кращим результатам лікування. Також підкреслюється, що лікарі, які мають високий рівень комунікативних та емоційних навичок, рідше стикаються з вигоранням та мають більш високу професійну задоволеність. Автор робить акцент на необхідності інтеграції цих навичок у медичну освіту та безперервне професійне вдосконалення для покращення якості медичних послуг і підтримки здоров'я медичних працівників.

Doroszewska A. et al. (2025) досліджували оцінку підготовленості польських медичних працівників, зокрема лікарів, медсестер і акушерок, до використання комунікативних навичок після завершення навчання [10]. За допомогою онлайн-опитування, яке охоплювало 22 комунікативні навички, автори оцінюють, як навчальні заклади Польщі готують своїх студентів до ефективної комунікації з пацієнтами та їх родинами. Результати показують, що більшість випускників медичних університетів оцінюють свою підготовку до спілкування як недостатню, а кількість годин, виділених на навчання комунікаційним навичкам, є надто малою. Виявилось, що найскладнішими аспектами комунікації є взаємодія з агресивними пацієнтами, обговорення альтернативних методів лікування та вирішення скарг пацієнтів. Автори підкреслюють важливість більш структурованого і систематичного навчання комунікаційних навичок у медичній освіті, яке має бути інтегровано протягом усієї кар'єри медичних працівників. Стаття також зазначає, що навчання

комунікаційним навичкам повинно бути важливим елементом медичних програм і тривати навіть після завершення навчання.

Heier L. et al. (2024) у своєму дослідженні розробили та оцінили програму навчання міжпрофесійним комунікаційним навичкам для студентів медицини та медичних працівників у Німеччині, зокрема для покращення комунікації щодо медичних помилок [11]. Дослідження мало квазіекспериментальний дизайн з оцінкою до та після навчання. Учасники (студенти медицини та медичні працівники) були поділені на групу втручання, яка отримала навчання, та контрольну групу, яка його не отримала. Навчання включало симульовані ситуації помилок при призначенні ліків, після чого проводився зворотній зв'язок. Результати показали значні покращення в групі втручання з комунікації щодо міжпрофесійного управління помилками та командної роботи. Зокрема, спостерігалися суттєві покращення за шкалою «міжпрофесійна комунікація помилок» і «командна робота, ролі та обов'язки». Однак зміни в підшкалі «орієнтованість на пацієнта» не були зафіксовані. Дослідження підкреслює важливість включення навчання міжпрофесійним комунікаціям у навчальні програми медицини та сестринства для покращення співпраці та зменшення медичних помилок.

Дослідження Sharareh Zeighami Mohammadi et al. (2024) навичок міжособистісної комунікації у студентів медсестринства під час пандемії COVID-19 показало, що ці навички не є вродженими, але можуть покращуватись через тренінги, практику та активне середовище [12]. Більшість студентів показали середній рівень комунікаційних навичок, з найбільшими труднощами у розвитку асертивності. Підвищена важливість комунікації в умовах криз, таких як пандемія, вимагає від медичних працівників високого рівня комунікації для забезпечення ефективної взаємодії з пацієнтами та командою. Це дослідження робить акцент на необхідності формування і розвитку комунікаційних навичок у

студентів медсестринства на етапі навчання, підкреслюючи важливість спеціалізованих тренінгів та практичного досвіду.

Стаття Kurtis Haut et al. (2023) присвячена розробці та валідації віртуальної системи тренування комунікаційних навичок лікарів за допомогою віртуального пацієнта SOPHIE (Standardized Online Patient for Health Interaction Education) [13]. Система дозволяє медичним працівникам взаємодіяти з віртуальним пацієнтом, отримувати автоматизований зворотний зв'язок та покращувати свої комунікаційні навички, зокрема у контексті емпатії, експлікації та взаємодії з пацієнтом. Використання SOPHIE може значно покращити комунікацію, зокрема в таких аспектах, як запитання до пацієнта, демонстрація емпатії та застосування відкритих питань. Важливим є те, що система дозволяє проводити тренування без необхідності в реальному пацієнті або тренажері, що робить її доступною для ширшого кола медичних працівників, включаючи тих, хто працює в умовах обмежених ресурсів. Вона є низькозатратною альтернативою традиційним методам навчання комунікації, при цьому надає персоналізований зворотний зв'язок. Дана робота пропонує інноваційний спосіб розвитку важливих комунікаційних навичок у медичних працівників, робить їх навчання доступним і масштабованим, що може покращити якість медичних послуг, особливо в регіонах з обмеженими можливостями для традиційного навчання.

Manuel Fernández-Alcántara et al. (2025) досліджує використання віртуальних симуляцій для навчання комунікаційним навичкам серед медичних працівників [14]. Метою дослідження було проаналізувати сучасні інструменти віртуального тренування комунікаційних навичок, які використовуються для підготовки медичних студентів і практикуючих фахівців. Оглянуто 35 статей, що описують віртуальні середовища для навчання навичкам, таким як історія хвороби, прийом важких новин, розвиток емпатії, а також міжкультурна комунікація. Основні висновки включають великий розвиток віртуальних симуляцій у навчанні медиків, зокрема використання віртуальних пацієнтів, чат-

ботів і інтерактивних платформ. Більшість інструментів забезпечують автономне навчання, дозволяючи студентам практикувати комунікацію без необхідності в інструкторі, що робить цей процес доступним і зручним для повторного використання. Одним з ключових аспектів є використання природної мови та інтерактивних можливостей, що забезпечує більш реалістичні тренування.

Протягом останніх років було проведено низку важливих досліджень, які розглядають різні аспекти розвитку цих навичок, зокрема комунікацію, емпатію, емоційну стійкість, управління конфліктами та співпрацю в міжпрофесійних командах [15, 16, 17, 18]. Дослідження підтверджують важливість інтеграції міжособистісних навичок у навчальні програми медичних університетів, оскільки ці навички безпосередньо впливають на якість медичних послуг, задоволеність пацієнтів і професійну ефективність медичних працівників.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми.

Незважаючи на значні досягнення в галузі медичної освіти щодо розвитку міжособистісних навичок, кілька аспектів цієї проблеми залишаються невирішеними та потребують додаткового дослідження. Багато навчальних закладів досі фокусуються переважно на технічних та теоретичних аспектах медичної професії, не приділяючи достатньої уваги розвитку комунікаційних, емоційних і командних навичок у студентів та практикуючих медичних працівників. Це створює необхідність у пошуку нових підходів до інтеграції цих навичок на всіх етапах професійної освіти.

Віртуальні симуляції, онлайн-платформи та інші технологічні інструменти показують великі перспективи у розвитку міжособистісних навичок, проте потребують більш детального вивчення щодо їх реальної ефективності в медичному контексті, а також впливу на професійну поведінку медичних працівників в умовах реальної практики.

Недостатнє дослідження впливу культурних та соціальних особливостей на комунікацію. Хоча більшість досліджень зосереджена на універсальних

підходах до навчання комунікаційних навичок, на практиці важливим аспектом є вивчення того, як культурні та соціальні фактори впливають на ефективність міжособистісної комунікації серед медичних працівників.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Основною метою цього дослідження є аналіз сучасних підходів до формування міжособистісних навичок у медичних працівників, зокрема лікарів та медсестер, в умовах безперервної медичної освіти. Завданням є вивчити ефективність різних педагогічних технологій і методик, що використовуються для розвитку цих навичок на різних етапах професійної діяльності, від навчання студентів до практикуючих спеціалістів.

Цілі дослідження включають:

- Оцінку актуальності та значущості міжособистісних навичок для медичних працівників з точки зору медичної практики та освіти.
- Аналіз існуючих педагогічних підходів і методик, спрямованих на формування міжособистісних навичок, таких як комунікація, емоційна стійкість, управління конфліктами та командна робота.
- Вивчення впливу новітніх технологій на розвиток міжособистісних навичок у медичних працівників.

Виклад основного матеріалу дослідження. В умовах постійного розвитку медичної науки і технологій, а також змін у суспільному сприйнятті медичних послуг, особливу увагу слід приділяти не тільки технічним знанням та навичкам, але й здатності медичних працівників ефективно взаємодіяти з пацієнтами, їх родинами, колегами та іншими учасниками медичної команди. Висока значущість міжособистісних навичок зумовлена тим, що саме вони дозволяють забезпечити більш точну діагностику, успішне лікування та високий рівень задоволеності пацієнтів від наданих медичних послуг.

Міжособистісні навички охоплюють широкий спектр умінь, зокрема ефективну комунікацію, емоційну стійкість, здатність до конструктивного

вирішення конфліктів та ефективної співпраці в команді. У медичній практиці кожен з цих аспектів є критично важливим для забезпечення гармонійної взаємодії між лікарем та пацієнтом, а також між медичними працівниками в межах медичних установ. Правильна комунікація сприяє розумінню потреб пацієнтів, точному визначенню діагнозу, а також вибору найбільш ефективного лікування, що має прямий вплив на якість медичних послуг. Крім того, медичні працівники часто працюють у стресових умовах, де емоційна стійкість є важливим чинником для підтримки професіоналізму, здатності до прийняття швидких і правильних рішень, а також для запобігання емоційному вигоранню.

З медичної точки зору, міжособистісні навички є не лише важливими для медичного процесу, але й для загальної ефективності медичних команд [19]. Успішне лікування часто залежить від здатності лікарів, медсестер, фармацевтів та інших спеціалістів ефективно співпрацювати, обмінюватися інформацією і працювати як єдина команда. У сучасних умовах, коли лікування пацієнтів передбачає роботу багатьох фахівців, взаємодія між ними повинна бути чіткою, швидкою та конструктивною, що вимагає високого рівня командної роботи і комунікаційних навичок. Оскільки міжособистісні навички складно формувати через традиційні методи навчання, сьогодні широко застосовуються спеціалізовані педагогічні підходи та методика, орієнтовані на інтерактивне навчання та практичне застосування [20].

Одним із найбільш ефективних підходів у медичній освіті є інтерактивні тренінги, що включають рольові ігри та симуляції. Ці методи забезпечують студентам та практикуючим медичним працівникам можливість відпрацьовувати комунікаційні навички у ситуаціях, наближених до реальної практики [21]. У симуляціях моделюються різноманітні медичні ситуації, що дозволяють учасникам тренувати свої вміння в умовах стресу та емоційної напруги, таких як взаємодія з пацієнтом чи вирішення конфліктів у медичній

команді. Цей підхід має значні переваги включаючи реалізм ситуацій, швидкий зворотний зв'язок, можливість корекції поведінки у реальному часі.

Міжпрофесійне навчання зосереджене на підготовці представників різних медичних спеціальностей до спільної роботи. Це дозволяє не лише усвідомити роль інших професій, але й ефективно комунікувати та співпрацювати у межах міждисциплінарної команди. Методики міжпрофесійної освіти сприяють розвитку навичок командної роботи, взаєморозуміння та комунікації між медичними працівниками різних спеціальностей [22]. Переваги цього підходу включають реалістичні сценарії міжпрофесійної взаємодії, розвиток умінь співпрацювати та розуміти роль кожного члена команди.

Проблемно-орієнтоване навчання є популярним підходом у медичній освіті, де студенти працюють у малих групах, розв'язуючи відкриті проблеми, що мають клінічний чи доглядовий контекст. Цей метод стимулює не лише технічне мислення, але й навички комунікації, роботи в команді та вирішення конфліктів [23]. Основні переваги полягають у сприянні активному навчанню, розвитку критичного мислення та групових обговорень.

Застосування сучасних технологій, таких як віртуальні симуляції, онлайн-платформи та віртуальні пацієнти, відкриває нові можливості для розвитку міжособистісних навичок. Онлайн-тренінги та змішане навчання надають можливість відпрацьовувати комунікаційні навички в будь-якому місці та в будь-який час. Цей підхід має численні переваги: гнучкість, доступність, можливість масштабування, інтерактивність. Однак технологічні обмеження та відсутність особистого контакту можуть знижувати ефективність таких методик, зокрема у контексті складних емоційних ситуацій, що часто трапляються у медичній практиці.

Рефлексивні практики, супервізія та коучинг також є важливими компонентами розвитку міжособистісних навичок. Вони забезпечують можливість аналізу власних комунікаційних ситуацій, отримання зворотного

зв'язку та вдосконалення навичок через усвідомлення власного досвіду. Цей підхід є важливим доповненням до активних методик, оскільки допомагає інтегрувати отримані навички у повсякденну медичну практику.

Віртуальні симуляції стали важливим інструментом для розвитку міжособистісних навичок завдяки здатності відтворювати реалістичні ситуації [24, 25]. Вони дозволяють учасникам опрацьовувати комунікацію з пацієнтами та іншими членами медичної команди без ризику для реальних пацієнтів. Симуляції можуть включати взаємодію з віртуальними пацієнтами, які відображають різні емоційні стани та критичні ситуації, що вимагають швидкого прийняття рішень і ефективної комунікації. Дослідження показують, що використання віртуальних симуляцій значно покращує навички слухання пацієнта, надання емоційної підтримки та адаптації комунікації до різних емоційних і психологічних станів пацієнтів [26]. Важливою перевагою таких симуляцій є можливість надання зворотного зв'язку, що стимулює постійне самовдосконалення та дозволяє працювати над конкретними аспектами комунікації та емоційної стійкості. Для відпрацювання різних сценаріїв можна використовувати платформи, такі як Microsoft Teams, що дають змогу створювати реалістичні ситуації для дистанційної комунікації, проведення онлайн-симуляцій та ролевих ігор [27]. Ці інструменти дозволяють тренувати навички командної роботи, координації дій та управління емоційними ситуаціями в умовах обмеженого часу та відстані, що є важливими для сучасної медичної практики.

Онлайн-платформи дозволяють медичним працівникам проходити дистанційне навчання, брати участь у тренінгах і обмінюватися досвідом. Такі платформи можуть включати модулі для самостійного навчання, онлайн-курси з тем, що стосуються міжособистісних навичок, а також вебінари та онлайн-зустрічі, що дають можливість спілкуватися з колегами, тренерами та іншими фахівцями [28]. Однією з основних переваг онлайн-платформ є доступність

навчання в будь-який час і з будь-якого місця, що дозволяє медичним працівникам проходити тренінги навіть при складних робочих графіках. Крім того, онлайн-формати можуть поєднувати теоретичні матеріали з практичними завданнями, що сприяє кращому засвоєнню навичок через практичний досвід. За допомогою інтерактивних тестів і завдань учасники можуть миттєво перевірити свої знання та отримати рекомендації щодо їх покращення.

Розвиток міжособистісних навичок у медичних працівників є надзвичайно важливим аспектом не лише для покращення взаємодії в медичних командах, але й для підвищення якості медичних послуг. Сучасні педагогічні підходи та технології, такі як інтерактивні тренінги, міжпрофесійне навчання, проблемно-орієнтовані методи та віртуальні симуляції, надають медичним працівникам можливість удосконалювати свої комунікаційні, емоційні та командні навички в умовах, наближених до реальної практики. Це сприяє не лише розвитку професіоналізму, а й запобіганню емоційному вигоранню, покращенню взаємодії з пацієнтами та оптимізації роботи в медичних колективах.

Висновки. Міжособистісні навички є критично важливими для ефективної медичної практики та сприяють покращенню взаємодії між медичними працівниками та пацієнтами. Особлива увага повинна приділятися розвитку таких навичок, як комунікація, емоційна стійкість, управління конфліктами та співпраця в команді. Аналіз існуючих педагогічних підходів показав, що інтерактивні методи навчання, зокрема симуляції та рольові ігри, є ефективними інструментами для формування цих навичок у студентів та практикуючих медичних працівників. Новітні технології, такі як віртуальні симуляції та онлайн-платформи, мають великий потенціал для розвитку міжособистісних навичок.

Список використаних джерел

1. Dyche, L. Interpersonal skill in medicine: the essential partner of verbal communication. *J Gen Intern Med.* 2007. 22(7), 1035-1039. DOI: <https://doi.org/10.1007/s11606-007-0153-0>
2. Mookerji, N. Being a good doctor: More than just technical skills and medical knowledge. *Can Urol Assoc J.* 2023. 17(8), S171. DOI: <https://doi.org/10.5489/cuaj.8504>
3. Thacharodi, A., Singh, P., Meenatchi, R., Tawfeeq Ahmed, Z. H., Kumar, R. R. S., V. N., Kavish, S., Maqbool, M., & Hassan, S. Revolutionizing healthcare and medicine: The impact of modern technologies for a healthier future-A comprehensive review. *Health Care Sci.* 2024. 3(5), 329-349. DOI: <https://doi.org/10.1002/hcs2.115>
4. Elendu, C., Amaechi, D. C., Okatta, A. U., Amaechi, E. C., Elendu, T. C., Ezech, C. P., & Elendu, I. The impact of simulation-based training in medical education: A review. *Medicine (Baltimore).* 2024. 103(27), e38813. DOI: <https://doi.org/10.1097/MD.00000000000038813>
5. Bamforth, K., Rae, P., Maben, J., Lloyd, H., & Pearce, S. Perceptions of healthcare professionals' psychological wellbeing at work and the link to patients' experiences of care: A scoping review. *Int J Nurs Stud Adv.* 2023. 5, 100148. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.ijnsa.2023.100148>
6. Buja, L. M. Medical education today: all that glitters is not gold. *BMC Med Educ.* 2019. 19, 110. DOI: <https://doi.org/10.1186/s12909-019-1535-9>
7. Kulju, E., Jarva, E., Oikarinen, A., Hammarén, M., Kanste, O., & Mikkonen, K. Educational interventions and their effects on healthcare professionals' digital competence development: A systematic review. *Int J Med Inform.* 2024. 185, 105396. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.ijmedinf.2024.105396>
8. Challa, K. T., Sayed, A., & Acharya, Y. Modern techniques of teaching and learning in medical education: a descriptive literature review. *MedEdPublish.* 2021. 10, 18. DOI: <https://doi.org/10.15694/mep.2021.000018.1>

9. Makary, J. S. The Impact of Professionalism and Interpersonal Skills on Patient Outcomes and Physician Well-being: A Comprehensive Review. *Clin Trials Case Stud.* 2024. 3(6), 1-10. DOI: <https://doi.org/10.31579/2835-835X/089>
10. Doroszevska, A., Drozdowska, I., Mikołajczak, M., Jasiura, A., & Zawanowska, J. Communication Skills After Graduation: Opinions of Polish Healthcare Professionals. *Adv Med Educ Pract.* 2025. 16, 1731-1740. DOI: <https://doi.org/10.2147/AMEP.S522550>
11. Heier, L., Schellenberger, B., Schippers, A., et al. Interprofessional communication skills training to improve medical students' and nursing trainees' error communication: quasi-experimental pilot study. *BMC Med Educ.* 2024. 24, 10. DOI: <https://doi.org/10.1186/s12909-023-04997-5>
12. Zeighami Mohammadi, S., Mohammadi, B., & Moghimi Hanjani, S. Interpersonal Communication Skills of Nursing Students: A Cross-Sectional Study During the COVID-19 Pandemic. *J Arch Mil Med.* 2024. 11(4), e143468. DOI: <https://doi.org/10.5812/jamm-143468>
13. Haut, K., Wohn, C., Kane, B., et al. Validating a virtual human and automated feedback system for training doctor-patient communication skills. 2023 11th International Conference on Affective Computing and Intelligent Interaction (ACII). Cambridge, MA, USA, 2023. pp. 1-8. DOI: <https://doi.org/10.1109/ACII59096.2023.10388213>
14. Fernández-Alcántara, M., Escribano, S., Juliá-Sanchis, R., et al. Virtual Simulation Tools for Communication Skills Training in Health Care Professionals: Literature Review. *JMIR Med Educ.* 2025. 11, e63082. DOI: <https://doi.org/10.2196/63082>
15. Zamiri, M., & Esmaceli, A. Strategies, Methods, and Supports for Developing Skills within Learning Communities: A Systematic Review of the Literature. *Admin Sci.* 2024. 14(9), 231. DOI: <https://doi.org/10.3390/admsci14090231>

16. McNulty, J. P., & Politis, Y. Empathy, emotional intelligence, and interprofessional skills in healthcare education. *J Med Imaging Radiat Sci.* 2023. 54(2), 238-246. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.jmir.2023.02.014>
17. Bornman, J., & Louw, B. Leadership Development Strategies in Interprofessional Healthcare Collaboration: A Rapid Review. *J Healthc Leadersh.* 2023. 15, 175-192. DOI: <https://doi.org/10.2147/JHL.S405983>
18. Rosen, M. A., DiazGranados, D., Dietz, A. S., et al. Teamwork in healthcare: Key discoveries enabling safer, high-quality care. *Am Psychol.* 2018. 73(4), 433-450. DOI: <https://doi.org/10.1037/amp0000298>
19. Ohara, J., Ohta, R., & Sano, C. Perspectives on Team-Based Care in Family Medicine: A Mixed-Methods Study on Interprofessional Collaboration in a Hospital Setting. *Cureus.* 2025. 17(3), e81388. DOI: <https://doi.org/10.7759/cureus.81388>
20. Buljac-Samardzic, M., Doekhie, K. D., & van Wijngaarden, J. D. H. Interventions to improve team effectiveness within healthcare: a systematic review of the past decade. *Hum Resour Health.* 2020. 18(1), 2. DOI: <https://doi.org/10.1186/s12960-019-0411-3>
21. Elendu, C., Amaechi, D. C., Okatta, A. U., et al. The impact of simulation-based training in medical education: A review. *Medicine (Baltimore).* 2024. 103(27), e38813. DOI: <https://doi.org/10.1097/MD.00000000000038813>
22. Patel, H., Perry, S., Badu, E., et al. A scoping review of interprofessional education in healthcare: evaluating competency development, educational outcomes and challenges. *BMC Med Educ.* 2025. 25(1), 409. DOI: <https://doi.org/10.1186/s12909-025-06969-3>
23. Benítez-Chavira, L. A., Zárate-Grajales, R. A., Moreno-Monsiváis, M. G., et al. The effect of Problem-Based Learning on Care Management skills: A quasi-experimental study. *Rev Lat Am Enfermagem.* 2023. 31, e3866. DOI: <https://doi.org/10.1590/1518-8345.6272.3866>

24. Golovko, D. Effectiveness of using virtual simulators in the educational process as a means to prepare future professionals for the demands of the modern job market. *Adaptive Management: Theory and Practice*. 2023. 17(33), 1-10. DOI: [https://doi.org/10.33296/2707-0255-17\(33\)-07](https://doi.org/10.33296/2707-0255-17(33)-07)
25. Kasperski, R., Levin, O., & Hemi, M. E. Systematic Literature Review of Simulation-Based Learning for Developing Teacher SEL. *Educ Sci*. 2025. 15(2), 129. DOI: <https://doi.org/10.3390/educsci15020129>
26. Elendu, C., Amaechi, D. C., Okatta, A. U., et al. The impact of simulation-based training in medical education: A review. *Medicine (Baltimore)*. 2024. 103(27), e38813. DOI: <https://doi.org/10.1097/MD.00000000000038813>
27. Orel, Y. M., Trach Rosolovska, S. V., Kulbitska, V. V., et al. The educational potential of Microsoft Teams: integrating digital tools for effective learning in modern higher education. *Pedagogical Academy: Scientific Notes*. 2025. 22, 1-12. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.17188032>
28. Mahdavi Ardestani, S. F., Adibi, S., Golshan, A., et al. Factors Influencing the Effectiveness of E-Learning in Healthcare: A Fuzzy ANP Study. *Healthcare (Basel)*. 2023. 11(14), 2035. DOI: <https://doi.org/10.3390/healthcare11142035>